

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่บ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศไทยมาเป็นเวลานาน จากการประมาณการของ TDRi ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2536 พบว่ามีผู้ติดยาเสพติด 1.2 ล้านคนหรือร้อยละ 2.2 ของประชากรทั้งประเทศ ต่อมาในปี 2546 รัฐบาลได้ประมาณการตัวเลขผู้ติดยาเสพติดของประเทศ พบว่า ในประเทศไทยมีประชากรที่ติดยาเสพติดประมาณ 3 ล้านคน ในจำนวนนี้สามารถจำแนกเป็นเยาวชนประมาณ 700,000-1,000,000 คน

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่า ปัญหาผู้ติดยาเสพติดของประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้นโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่ระบาดไปยังกลุ่มเยาวชน ทั้งนี้มีการประเมินการจากหลายหน่วยงานว่า เกิดจากปัจจัยสภาพพื้นที่ของประเทศ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีปัญหาเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดแหล่งใหญ่แห่งหนึ่งของโลก สืบเนื่องมาจากปัญหาการต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน จึงอาศัยการผลิตและจำหน่ายยาเสพติดเป็นแหล่งเงินทุนในการทำสงคราม โดยใช้พื้นที่ประเทศไทยเป็นเส้นทางการลักลอบลำเลียงและพักยาเสพติด ก่อนส่งผ่านยาเสพติดไปจำหน่ายยังพื้นที่ต่างๆของโลก ทั้งหมดนี้นำมาซึ่งปัญหายาเสพติดที่แพร่กระจายไปยังส่วนต่างๆของสังคม ตั้งแต่ระดับรากหญ้า ชนชั้นกลาง ภาคการศึกษา ภาคธุรกิจทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบ นำนามาซึ่งส่วนหนึ่งของปัญหาคอรัปชั่น จากการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่บางคนในภาคราชการ และในระดับการเมืองการบริหารประเทศ

รัฐบาลในปัจจุบันภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ที่เข้าบริหารประเทศ ด้วยการเป็นผู้นำรัฐบาลที่ควบคุมเสียงข้างมากไว้ได้มากที่สุดเป็นประวัติการณ์ โดยการบริหารราชการแผ่นดินในปีแรก ได้กำหนดนโยบายหลักที่จะทำสงครามความยากจน และแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จนได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนใหญ่ว่าประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาสังคมด้านดังกล่าว นำมาซึ่งความนิยมอย่างสูงจากประชาชน หากแต่การมุ่งเน้นการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวนำมาซึ่งภาคสังคมบางส่วนที่มองว่าละเลยการแก้ปัญหาสังคม ที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามกระแสบริโภคนิยมจากการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว

ในปีพ.ศ.2546 ซึ่งเป็นปีที่สองของรัฐบาลชุดดังกล่าว ได้กำหนดนโยบายหลักในการทำสงครามปราบปรามยาเสพติด และการทำสงครามการปราบปรามการทุจริต โดยเริ่มการประกาศสงครามขั้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติดเป็นอันดับแรก โดยตั้งเป้าหมายไว้ที่การขจัด

ปัญหายาเสพติดให้หมดไปจากประเทศไทยภายในวันที่ 2 ธันวาคม 2546 เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 5 ธันวาคม 2546 การดำเนินงานตามนโยบายนี้ได้มีการกำหนดการปราบปรามยาเสพติดในขั้นแรกภายในระยะเวลา 3 เดือน โดยรัฐบาลได้กำหนดเริ่มโครงการ ตั้งแต่เวลา 9.00 น. ของวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 และสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นแรกในวันที่ 30 เมษายน 2546 โดยมีการประเมินผลงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทุก 15 วัน

รัฐบาลได้ออกคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ โดยรองนายกรัฐมนตรี พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้อำนวยการ และได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับจังหวัด อำเภอ และพื้นที่แนวชายแดนทั้งทางบกและทางน้ำ โดยมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลักร่วมกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด รวมทั้งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยราชการส่วนกลางคอยสนับสนุน และติดตามกำกับ ดูแลการทำงานอย่างใกล้ชิด

นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ได้กล่าวในโอกาสมอบหมายและชี้แจงนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ณ หอประชุมสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อ 14 มกราคม 2546 ถึงการใช้ระบบ Area Approach คือ การแบ่งพื้นที่ตามอำนาจการปกครองท้องถิ่นลงไปจากจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ความว่า "ผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดต้องคิดร่วมกันทำร่วมกัน ไม่ใช่พีกมีดสั้นคนละเล่ม แต่ต้องรักสามัคคีกัน วันนี้ที่เชิญมาทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเพราะต้องการส่งสัญญาณให้ชัดว่าท่านต้องทำงานด้วยกันให้ได้ ถ้าทำงานด้วยกันไม่ได้ และยังขัดแย้งกันอีกงานจะไม่สำเร็จ ในระดับจังหวัดนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นหัวหน้า ต้องเป็นประธานใหญ่จัดการเรื่องยาเสพติดของจังหวัด โดยมีผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นรองประธาน ต้องย่อยชอยออกไปเป็นอำเภอ ในระดับอำเภอมีนายอำเภอเป็นหัวหน้า มีผู้กำกับเป็นผู้ช่วย ผมต้องการเอิกขเรย์พื้นที่ทุกตารางนิ้ว สามเดือนต่อไปนี้ต้องทำอย่างจริงจัง ครบ 3 เดือนประเมินผล ถ้าวันนี้ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับ นายอำเภอ ไม่ทราบว่าใครค้ายาเสพติด ในพื้นที่ตัวเอง แสดงว่าหย่อนสมรรถภาพ เพราะถ้าทำจริงจะทราบหมด แต่ไม่ทราบเพราะไม่ค่อยเอาใจใส่ ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องยาเสพติด"

จากการดำเนินการทำสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามนโยบาย Area Approach ทำให้เจ้าหน้าที่ต้นตัวในการติดตามจับกุมผู้ผลิต ผู้เสพ และผู้ค้า ผลปรากฏว่าภายในระยะเวลา 5 วันหลังจากรัฐบาลได้ประกาศการทำสงครามขั้นแตกหักกับยาเสพติดใน

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 มีการจับกุมผู้ต้องหา 5,700 คน จำแนกเป็นขบวนการร้ายใหญ่ 317 ราย ผู้ต้องหารายใหญ่ 329 คน ผู้ผลิต 24 คน ยึดของกลางเป็นยาบ้าได้จำนวน 3,800,000 เม็ด และยึดทรัพย์ได้ 129 ล้านบาท และกระทรวงมหาดไทยมียอดรายชื่อในบัญชีผู้ค้า 39,000 คน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการปราบปรามจากการกำหนดยอดตามจำนวนบัญชีรายชื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละจังหวัด การติดตามประเมินผลการทำงานทุกเดือนในช่วง 3 เดือนแรก โดยวัดผลการทำงานว่าสามารถดำเนินการติดตามจับกุมได้จากยอดบัญชีรายชื่อเป็นร้อยละ แต่ในขณะที่เดียวกันได้มีการนำเสนอถึงข่าวการคดียาเสพติดกรรมผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ที่มียอดเพิ่มขึ้นสูงอย่างมาก นำมาซึ่งการออกมาแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการทั้งที่ตั้งกีดในสถาบันและนักวิชาการอิสระ รวมไปถึงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ต่อมาที่การดำเนินนโยบายในลักษณะที่แข็งกร้าว การปลุกกระดมโน้มน้ำประชาชนให้คล้อยตามนโยบาย และการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในลักษณะเกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เพื่อสนองการทำยอดประเมินผลตามเป้าหมายของโครงการ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่มีหน้าที่สอดส่องดูแลสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ได้ออกมาแสดงบทบาทโดยมีการให้สัมภาษณ์โดยกรรมการสิทธิมนุษยชน และแถลงการณ์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ถึงความเป็นห่วงต่อสภาพการณ์การละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ และสิทธิประชาชนไทยตามรัฐธรรมนูญ จากการละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อประชาชน อาทิ การส่งหนังสือเชิญตัวที่มีข้อความข่มขู่ให้เข้ามาร่วมปฏิญาณตนว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก ซึ่งมีประชาชนจำนวนมากเข้าร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าตนมิเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเลย แต่ต้องไปเข้าร่วมตามหนังสือเรียกตัวเพราะเกรงกลัวการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบกับเมื่อเข้าไปรายงานตัวกับหน่วยราชการเท่ากับว่าเป็นการยอมรับว่ามีส่วนเกี่ยวข้องจริง ทำให้อับอายและเสียประวัติ ซึ่งทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถือว่าการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ในขณะที่สถานการณ์คดียาเสพติดกรรมที่รัฐบาลกล่าวว่าเป็นการ "ฆ่าตัดตอน" ของพวกค้ายาด้วยตนเองเพื่อป้องกันการสืบคดีมาถึงตัว เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากการนำเสนอของสื่อมวลชน ดังเช่นที่ปรากฏในการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรีว่า "ยอดผู้เสียชีวิต 352 ราย ไม่ใช่วิสามัญฆาตกรรม และที่วิสามัญฆาตกรรมมีไม่กี่ศพ "เมื่อถึงเวลาปราบและปราบจริงๆ ก็จัดการตัวเองคือใจรฆ่าใจร ตำรวจก็ต้องฆ่าใจร หากใจรต่อสู้ ตำรวจก็ตายบ้าง ตำรวจไม่ได้ไปฆ่าคนในบัญชีดำ ไม่ใช่มีบัญชีดำแล้วอนุญาตให้ตำรวจฆ่าตามสบาย" และในประเด็นที่องค์กรสิทธิมนุษยชนจะยื่นหนังสือต่อสหประชาชาติ เพราะมองว่าการปราบปรามยาเสพติดของ

รัฐบาลเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นศาลเดี่ยว ในกรณีนี้ นายกรัฐมนตรีได้กล่าวว่ “ทำอย่างไรก็ให้สำนึกว่าเป็นคนไทย นอกจากว่าไม่คิดว่าเป็นคนไทยแล้ว คิดอีกอย่างขอให้สำนึกบ้าง อย่าอยากดังโดยไม่ได้คิดว่าเป็นคนไทย” (มติชน, 15 ก.พ. 2546)

การพยายามสื่อสารต่อสาธารณชนถึงจุดยืนและแนวคิดเหตุผลของแต่ละฝ่าย นำมาสู่การต่อสู้ทางการนำเสนอแนวความคิดของทั้งสองฝ่าย โดยการระดมทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ การจัดสัมมนา ระดมความคิดเห็น การปาฐกถาในสถานที่ชุมนุมต่างๆ รวมถึงการทำหนังสือขอคำชี้แจงอย่างเป็นทางการตามอำนาจทางกฎหมาย ดังเช่นหนังสือของคณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนชุดที่ 1 ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ “หนังสือที่ สม. 0003/345,” 21 กุมภาพันธ์ 2456 ถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี มีใจความสำคัญว่า “ด้วยกรรมการสิทธิมนุษยชนได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนจำนวนมาก ทั้งทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (email) และหนังสือร้องเรียนว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเช่น

1. มีหนังสือแจ้งว่าผู้ร้องเรียนเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือแจ้งว่าทางการสืบทราบจากผู้ร้องเรียนเป็นผู้หลังผิดมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาบ้า จึงแจ้งให้ผู้ร้องเรียนไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายปกครอง หรือสถานีอนามัย หากฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามนี้ ทางราชการจะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามแนวทางปราบปรามขั้นตอนที่เด็ดขาดต่อไป หรือผู้ใดฝ่าฝืนจะไม่รับรองความปลอดภัยในทุกกรณี

2. มีการปล่อยข่าวว่าผู้ร้องบางคน หรือบุคคลในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ขอให้ไปติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายปกครอง

3. ปราบกฏข้อเท็จจริงขึ้นในสังคมว่ามีการฆ่ากันตาย โดยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและมาตรการในการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลจำนวนมาก คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การตอบโต้กันในประเด็นการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ในรูปแบบการทำสงครามของรัฐบาล กับเสียงคัดค้านของกลุ่มต่างๆ ในประเด็นการละเมิดกฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้รับความสนใจจากประชาชน สะท้อนได้จากการนำเสนอข่าว และบทความอย่างต่อเนื่องของสื่อมวลชน

จากท่าทีของรัฐบาลในการเน้นย้ำการดำเนินนโยบายด้วยท่าทีที่แข็งกร้าว การปลุกระดมมวลชน และการกำหนดการประเมินผล ดังคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีต่อเหตุการณ์นี้ว่า

"ส่วนกันเองเพราะไม่ต้องการให้ความลับตัวเองเปิด เพราะโทษหนักถึงประหารชีวิตทุกคนก็กลัวกลัวโดนประหารชีวิตกลัวโดนยึดทรัพย์ เมื่อเราประกาศสงครามเราทำกันอย่างจริงจังและที่สำคัญทำพร้อมกันทั่วประเทศ ผมใช้คำพูดว่าเอ็กซ์เรย์ทุกตารางนิ้ว อย่าให้มีการค้ายาเสพติดเกิดขึ้นในประเทศไทยอย่าให้หลงเหลือ ทุกตารางนิ้วในเขตดูแลของตัวเอง เมื่อเป็นเช่นนั้นถึงได้เหมือนฝั่งแตกรัง บินกันว่อนเลย เพราะฉะนั้น วันนี้บางที่เขาตีกันเอง ท่านเห็นตัวเลขแล้วท่านจะรู้ว่าตั้งแต่เดือนที่แล้วผู้ต้องหา 27,000 คนแล้ว เราจับผู้ผลิตผู้จำหน่ายได้รวม 8,000 คน ของกลางได้มา 5 ล้านกว่าเม็ด มีฆาตตัดตอน 1,100 คน เป็นวิสามัญฆาตกรรม 28 คน ตำรวจตายไป 4 คน บาดเจ็บ 9 คน[<http://www.thaigov.go.th/news/thaksin /sp01mar46.htm>]

แม้ยอดจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมตัวได้จากคดียาเสพติดจะมีจำนวนมากอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยใช้ระยะเวลาอันสั้น แต่ในขณะเดียวกันยอดจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับนโยบายปราบปรามยาเสพติดผ่านสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยยอดเรื่องร้องเรียนในรายงานพิเศษของศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ฉบับที่ 16/2546 รายงานว่า เดือนกุมภาพันธ์มี 133 เรื่อง จำแนกเป็นเรื่องเกี่ยวกับนโยบายปราบปรามยาเสพติด 97 เรื่อง ในเดือนมีนาคมมี 119 เรื่อง จำแนกเป็นเรื่องเกี่ยวกับนโยบายปราบปรามยาเสพติด 76 เรื่อง และในเดือนเมษายนซึ่งรัฐบาลตั้งเป้าการทำงาน 3 เดือนแรกให้ได้ 100 เปอร์เซนต์ทุกจังหวัดมียอดเรื่องร้องเรียน 71 จำแนกเป็นเรื่องเกี่ยวกับนโยบายปราบปรามยาเสพติด 34 เรื่อง รวม 3 เดือนแรกของนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับนโยบายปราบปรามยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้องเรียนมาเฉพาะที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 207 เรื่อง ซึ่งการรวบรวมตัวเลขเหล่านี้ได้มีการเผยแพร่เปิดเผยจำนวนให้สาธารณชนทราบผ่านสื่อมวลชนโดยตลอด ประกอบกับบทความของนักวิชาการ บทบรรณาธิการการของหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ในการเรียกร้องแสดงความคิดเห็นจุดยืน และต่อผู้ผลักดันแนวคิดของตนที่มีความแตกต่างจากนโยบายปราบปรามยาเสพติดรัฐบาล ผู้สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยนี้ศึกษาวาทกรรมที่เกิดขึ้นจากตัวบท (text) โดยมุ่งศึกษาอำนาจ(power) อุดมการณ์(ideology) และปฏิบัติการทางวาทกรรม(discursive practices) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในช่วงเวลาหนึ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอำนาจและอุดมการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติดของกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ก) รัฐบาล ข) ฝ่ายค้าน ค) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ง) นักวิชาการ จ) สื่อมวลชน
2. เพื่อศึกษาภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมโดยผ่านสื่อของกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ก) รัฐบาล ข) ฝ่ายค้าน ค) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ง) นักวิชาการ จ) สื่อมวลชน

ปัญหาคำถามวิจัย

1. การต่อสู้ทางวาทกรรมผ่านอำนาจ และอุดมการณ์ระหว่างรัฐบาล ฝ่ายค้าน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นักวิชาการ และสื่อมวลชน เป็นอย่างไร
2. แต่ละฝ่ายที่กล่าวถึงในข้อ 1 มีภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมในการผลักดันแนวคิดของตนอย่างไร

นิยามศัพท์

วาทกรรม (discourse) หมายถึง เนื้อหาสารที่เกิดจากการสร้าง ความรู้ ความจริง ให้แก่ ตัวบท สหบท ภายใต้บริบทนโยบายการปราบปรามยาเสพติดระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 -30 เมษายน 2546

อำนาจ (power) หมายถึง กลวิธีในการโน้มน้าวใจแบบต่างๆ ทั้งการใช้กำลังบังคับ และการทำให้ยินยอมพร้อมใจ โดยการสร้าง ความรู้ ความจริง ขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ภายใต้บริบทการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติด เพื่อนำมาซึ่งความเชื่อ และความชอบธรรม ในการสร้างสิ่งต่างๆจากสังคม

อุดมการณ์ (ideology) หมายถึง กรอบแนวคิด (Conceptual framework) ที่กลุ่มบุคคลยึดถือเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติ โดยเชื่อว่าจะเป็นหนทางไปสู่เป้าหมายของกลุ่มตนได้

ปฏิบัติการทางวาทกรรม (discursive practices) หมายถึง ชุดของพฤติกรรม ความรู้ ความเชื่อ การใช้สื่อ รวมทั้งกิจกรรมทางวาทกรรมต่างๆ ที่แสดงออกและเผยแพร่สู่สาธารณชน

ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายปราบปรามยาเสพติดระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 - 30 เมษายน 2546 ซึ่งประกอบด้วย รัฐบาล ฝ่ายค้าน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นักวิชาการ และสื่อมวลชน

รัฐบาล หมายถึง ฝ่ายบริหารที่มีอำนาจในการบริหารประเทศ และข้าราชการเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งและนโยบายของรัฐบาล ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 - 30 เมษายน 2546 แบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้

- นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี
- สมาชิกพรรคการเมืองสังกัดรัฐบาล ได้แก่ สมาชิกพรรคไทยรักไทย
- ข้าราชการ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง, เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งและนโยบายของรัฐบาล

ฝ่ายค้าน หมายถึง สมาชิกสภานิติบัญญัติสังกัดพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งไม่เพียงพอจะจัดตั้งและร่วมรัฐบาล ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 - 30 เมษายน 2546 แบ่งเป็นพรรคการเมืองดังนี้

- สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์
- สมาชิกพรรคชาติไทย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง และปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 - 30 เมษายน 2546

นักวิชาการ หมายถึง อาจารย์ นักคิด นักเขียน ผู้นำทางความคิด และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติดระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 - 30 เมษายน 2546 ต่อสาธารณชน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆดังนี้

- อาจารย์, ผู้สอน, ผู้ทำวิจัยที่สังกัดองค์กร หรือมหาวิทยาลัย
- อาจารย์, ผู้สอน, ผู้ทำวิจัยอิสระที่มีได้สังกัดองค์กร หรือมหาวิทยาลัย
- นักคิด ผู้นำทางความคิด และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ
- ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา
- ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ที่มีได้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามตามนโยบายการทำสงครามปราบปรามยาเสพติด
- อดีตข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ที่เกษียณอายุราชการแล้ว
- ผู้นำทางศาสนา
- นักเคลื่อนไหวทางสังคม นักวิพากษ์สังคมที่สังกัดองค์กรไม่แสวงผลกำไร ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
- นักเคลื่อนไหวทางสังคม นักวิพากษ์สังคมที่มีได้สังกัดองค์กรใดๆ

สื่อมวลชน หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ กองบรรณาธิการ คอลัมนิสต์ ที่นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด และความเคลื่อนไหวของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายดังกล่าว ได้แก่ รัฐบาล ฝ่ายค้าน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นักวิชาการ พิมพ์เผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มติชน ข่าวสด กรุงเทพธุรกิจ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2546 - 30 เมษายน 2546

ขอบเขตในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากสื่อที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยศึกษาเฉพาะข่าวและบทความที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการปราบปรามยาเสพติด โดยศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546 จนถึงวันที่ 30 เมษายน 2546 การเลือกศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเนื่องจากวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 เป็นวันเริ่มนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล แต่ในเดือนมกราคม 2546 ได้มีการเริ่มประกาศนโยบายอย่างชัดเจนโดยตลอด และสิ้นสุดในเดือนเมษายน 2546 เนื่องจากเป็นช่วงที่ครบกำหนด 3 เดือนในการประเมินผล

โครงการตามแผนงานในช่วงแรกที่รัฐบาลตั้งเป้าไว้ โดยมุ่งเน้นไปที่หนังสือพิมพ์ มติชน
ผู้จัดการ ไทยรัฐ ข่าวสด รวม 4 ฉบับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเปิดเผยการใช้อำนาจ และจุดยืนทางอุดมการณ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวาทกรรม
นโยบายปราบปรามยาเสพติด
2. เพื่อทำความเข้าใจการใช้กลยุทธ์ทางวาทกรรม ในการสร้างและเผยแพร่ ความรู้ ความ
จริง เพื่อได้มาซึ่งความชอบธรรมทางสังคม ของแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวาท
กรรมนโยบายปราบปรามยาเสพติด